

Magdalena Trąbka

Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach
Wydział Nauk Społecznych

ZABEZPIECZENIE PRZEZ STRAŻ GRANICZNĄ SZCZYTU NATO W 2016 ROKU

SECURING BY THE BORDER GUARD THE NATO SUMMIT IN 2016

Streszczenie: Straż Graniczna to formacja mundurowa, której głównym zadaniem jest ochrona granicy państwa. Podczas Szczytu NATO głównymi zadaniami Straży Granicznej było: zapewnienie prowadzenia działań kontrolnych w ramach tymczasowego przywrócenia kontroli granicznej na granicach wewnętrznych Schengen, zapewnienie sprawnej odprawy granicznej uczestników Szczytu NATO, wzmożenia nadzoru nad prowadzonymi kontrolami bezpieczeństwa osób i ich bagaży na lotniskach, z których korzystali uczestnicy szczytu NATO, a także kontrola osób uczestniczących w wydarzeniach na Stadionie Narodowym. Czasowe przywrócenie kontroli na granicach nie oznaczało powrotu przejść granicznych i szlabanów. Kontrola na granicach realizowana była wyrywkowo i przede wszystkim w oparciu o patrole Straży Granicznej z wykorzystaniem specjalistycznego sprzętu, czyli mobilnych terminali i tzw. „schengenbusów”, czyli pojazdów specjalnie wyposażonych w urządzenia umożliwiające funkcjonariuszom SG przeprowadzenie kontroli granicznej poza przejściem granicznym. Kontrola graniczna prowadzona była w sposób wyrywkowy, a intensywność działań dostosowana do realnego zagrożenia. Osoby i pojazdy były typowane do kontroli na podstawie analizy ryzyka oraz informacji przekazywanych przez służby państw sąsiednich. W trakcie Szczytu NATO służbę pełniło prawie 1,5 tysiąca funkcjonariuszy na przywróconych granicach, 200 realizowało zadania w Warszawie w ramach wsparcia dla BOR. W inne działania, istotne z punktu widzenia bezpieczeństwa państwa i mające pośredni wpływ na bezpieczny przebieg szczytu NATO, czyli w ochronę granicy zewnętrznej, przejść granicznych oraz w ramach wzmocnienia ochrony „granicy zielonej” zaangażowanych było około 7,5 tysiąca funkcjonariuszy. Działania związane z kontrolą legalności pobytu, prowadzone na terytorium całego kraju, realizowało około 2,6 tysiąca funkcjonariuszy SG. Skontrolowano prawie 20 tysięcy osób na Stadionie Narodowym wchodzących do strefy bezpiecznej jego obszarze oraz 425 pojazdów VIP na lotnisku Okęcie w ramach kontroli pirotechnicznej kolumn. Na przywróconych przejściach granicznych na granicach wewnętrznych od 4 do 9 lipca skontrolowano ponad 100 tysięcy osób i ponad 15 tysięcy środków transportu.

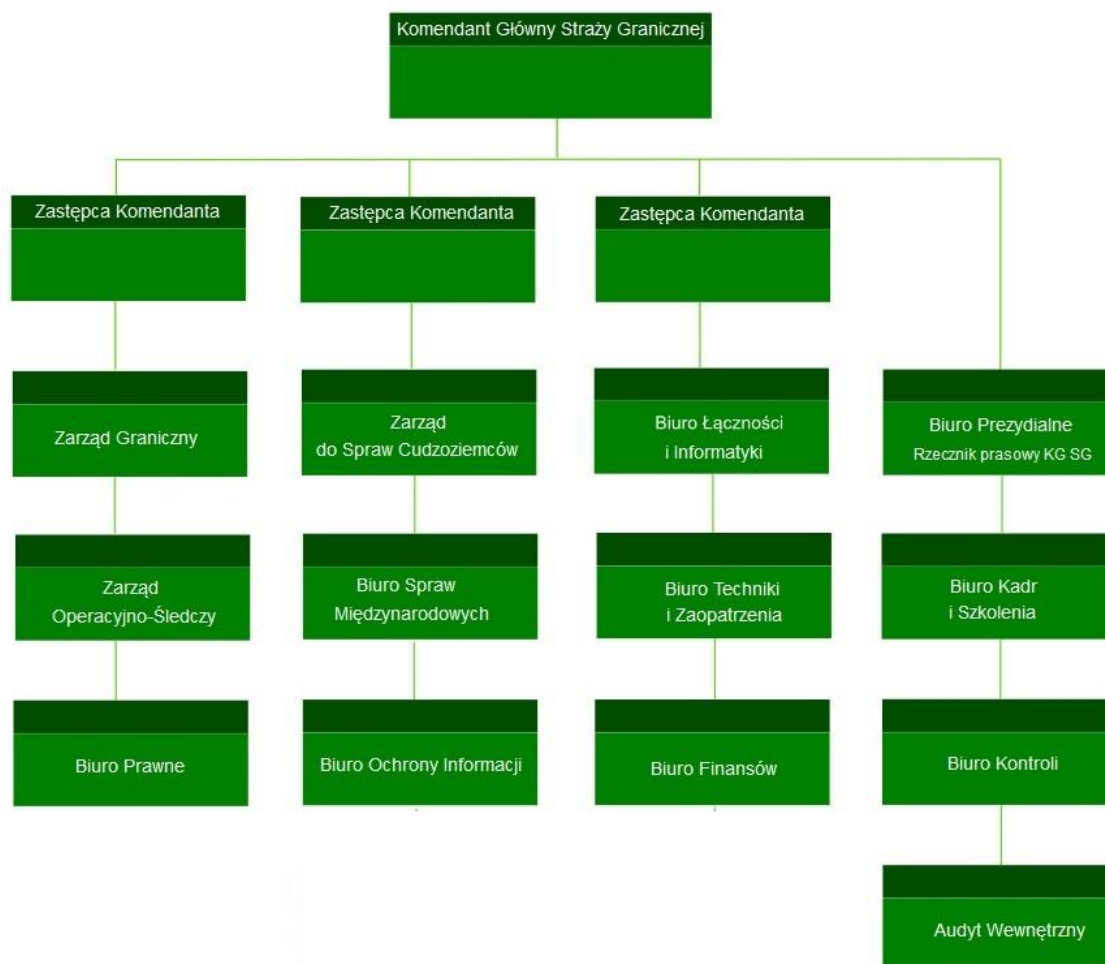
Słowa kluczowe: Straż Graniczna, Szczyt NATO, tymczasowa kontrola graniczna, bezpieczeństwo

Summary: The Border Guard is a uniformed formation whose main task is to protect the border of the country. During the NATO summit the main tasks of the Border Guard were to ensure the implementation of the control activities as part of temporary reintroduction of border control at the internal borders of the Schengen states, to ensure efficient border checks of the participants of the NATO summit, to increase the supervision over security checks of people and their baggage at the airports which were used by the participants of the NATO summit as well as to check the participants of the events at the National Stadium. Temporary reintroduction of border control did not mean the return of border crossings and barriers. The border control was carried out at random and primarily on the basis of border guard patrols with the use of specialized equipment, i.e. mobile terminals and so-called "schengenbuses", i.e. vehicles specially equipped with devices enabling the officers of the Border Guard to carry out border control outside the border crossing. The border control was carried out on a random basis and the intensity of activities was adjusted to the real threat. Persons and vehicles were selected for inspection on the basis of risk analysis and the information provided by the services of neighboring countries. During the NATO summit nearly 1.5 thousand officers were on duty at the reintroduced borders, 200 carried out tasks in Warsaw as part of the support for the Government Protection Bureau. About 7.5 thousand officers were involved in other activities which were important from the point of view of national security and had an indirect impact on the safe course of the NATO summit, i.e. the protection of the external border and the border crossings, the strengthening of the protection of the "green border." The activities related to the control of the legality of stay conducted throughout the country were implemented by about 2.5 thousand officers of the Border Guard. Nearly 20,000 people entering the safe zone at the National Stadium as well as 425 VIP vehicles at Warsaw Frederic Chopin Airport were checked as part of the pyrotechnic protection of the columns. Over 100,000 people and over 15,000 means of transport were inspected at the reintroduced border crossing points at internal borders from 4 to 9 July.

Keywords: Border Guard, NATO Summit, temporary reintroduction of border control, security

Wprowadzenie

Straż Graniczna została powołana 16 maja 1991 roku Ustawą z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz.U. z 2019 r., poz. 147). Jest formacją uzbrojoną, umundurowaną i jednolitą, utworzoną do ochrony granicy państwa na lądzie i na morzu. Straż Graniczna organizuje i prowadzi kontrolę ruchu granicznego oraz zapobiega i przeciwdziała nielegalnej migracji¹. W związku z przyznanymi Straży Granicznej uprawnieniami jest formacją o charakterze policyjnym. Ustawa z 1990 r. o Straży Granicznej określa zadania, zakres kompetencji, organizację formacji oraz pragmatykę służbową funkcjonariuszy Straży Granicznej.

Rysunek 1. Struktura organizacyjna KGSG

Źródło: <https://www.strazgraniczna.pl>, data dostępu: 01.06.2019.

Rysunek 1 przedstawia strukturę organizacyjną Komendy Głównej Straży Granicznej. Komendant Główny jest przełożonym wszystkich funkcjonariuszy Straży Granicznej. Swoje zadania realizuje przy pomocy zastępców, komórek organizacyjnych Komendy Głównej Straży Granicznej oraz terenowych organów Straży Granicznej, którymi są komendanci Oddziałów i Placówek Straży Granicznej.

W trakcie Szczytu NATO w 2016 roku Straż Graniczna była jedną z formacji dbającą o porządek i bezpieczeństwo zarówno obywateli RP, jak również uczestników wydarzenia. Do najważniejszych zadań Straży Granicznej należało:

- ochrona granicy RP;
- kontrola osób przyjeżdżających do Polski;

¹ Ustawy o Straży Granicznej z 12 października 1990 r. (Dz.U. z 2019 r., poz. 235).

- wsparcie Biura Ochrony Rządu m.in. kontrola pirotechniczna kolumn pojazdów VIP-ów, zabezpieczenie tras ich przejazdów;
- zapewnienie bezpieczeństwa w portach lotniczych;
- zapewnienie bezpieczeństwa w hotelach, w których zakwaterowani byli uczestnicy szczytu;
- kontrola bezpieczeństwa osób wchodzących na Stadion Narodowy².

W niniejszej publikacji opisano sposób realizacji zadań przez Straż Graniczną w trakcie Szczytu NATO w 2016 roku, przedstawiono statystyki dotyczące realizowanych czynności i ujawnień w zakresie bezpieczeństwa RP.

Przywrócenie kontroli granicznej na granicach wewnętrznych Schengen

Stefa Schengen to obszar 26 państw, w których zniesione zostały kontrole graniczne na granicach wewnętrznych. Została ona utworzona na mocy układu z miejscowości Schengen w Luksemburgu podpisanego 1985 r. między krajami Unii Gospodarczej Beneluksu, Francją i RFN. Rzeczpospolita Polska weszła do układu z Schengen 21 grudnia 2007. Aby państwo mogło przystąpić do strefy, musi wykazać, że jest w stanie wziąć na siebie odpowiedzialność za kontrolowanie granicy z państwem, które nie należy do strefy, czyli granicy zewnętrznej strefy Schengen. Dodatkowo państwo musi stosować określone przepisy Schengen, m.in. kontrolę graniczną na lądzie, morzu i w powietrzu, wydawanie wiz, współpracę policyjną i ochronę danych osobowych. Do obowiązków państwa, które chce być w strefie, należy podjęcie współpracy z innymi państwami w celu zapewnienia wysokiego poziomu bezpieczeństwa po zniesieniu kontroli na granicach wewnętrznych a także stosować systemem informacyjnym Schengen (SIS) oraz wizowy systemem informacyjnym (VIS), które to systemy obowiązują w całej strefie Schengen.

Przekraczanie granicy państwa przez tzw. granicę wewnętrzną określa Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/399 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie unijnego kodeksu zasad regulujących przepływ osób przez granice (Kodeks Graniczny Schengen). Zgodnie z tym dokumentem przekraczanie granicy wewnętrznej może się odbywać w każdym miejscu. Przekraczanie granicy zewnętrznej strefy Schengen (z państwami nienależącymi do strefy) zgodnie z kodeksem dozwolone jest tylko przez ustanowione przejścia graniczne. Podróźni przechodzą odprawę graniczną oraz kontrolę dokumentów uprawniających do przekraczania granicy.

Osoby państw członkowskich Unii Europejskiej i Europejskiego Obszaru Gospodarczego, mają prawo do swobodnego przemieszczania się na mocy przepisów Unii Europejskiej, tj. mogą wjechać na terytorium RP na podstawie ważnego dokumentu podróży albo innego dokumentu potwierdzającego ich tożsamość i obywatelstwo³. Obywatel RP również korzysta z prawa do swobodnego przemieszczania się, przebywania i podejmowania pracy i nauki na terytorium całej Unii Europejskiej.

W związku ze Szczytem NATO i Światowymi Dniami Młodzieży w 2016 r. od 4 lipca do 2 sierpnia została przywrócona kontrola na granicach wewnętrznych strefy Schengen. Zgodnie z Kodeksem Granicznym Schengen „w przypadku poważnego zagrożenia porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego Państwo Członkowskie może wyjątkowo przywrócić kontrolę graniczną na swoich granicach wewnętrznych na czas ograniczony nie dłuższy niż 30 dni lub na *przewidywany okres trwania poważnego zagrożenia, jeżeli przekracza on 30 dni [...]. Na obszarze, na którym możliwy jest swobodny przepływ osób, przywracanie kontroli granicznej na granicach wewnętrznych powinno pozostać wyjątkiem*”⁴.

² Szczepańska E., *Działania Straży granicznej podczas szczytu NATO*, <https://www.strazgraniczna.pl/pl/aktualnosci/3614,Dzialania-Strazy-Granicznej-podczas-szczytu-NATO.html>, data dostępu: 09.06.2019.

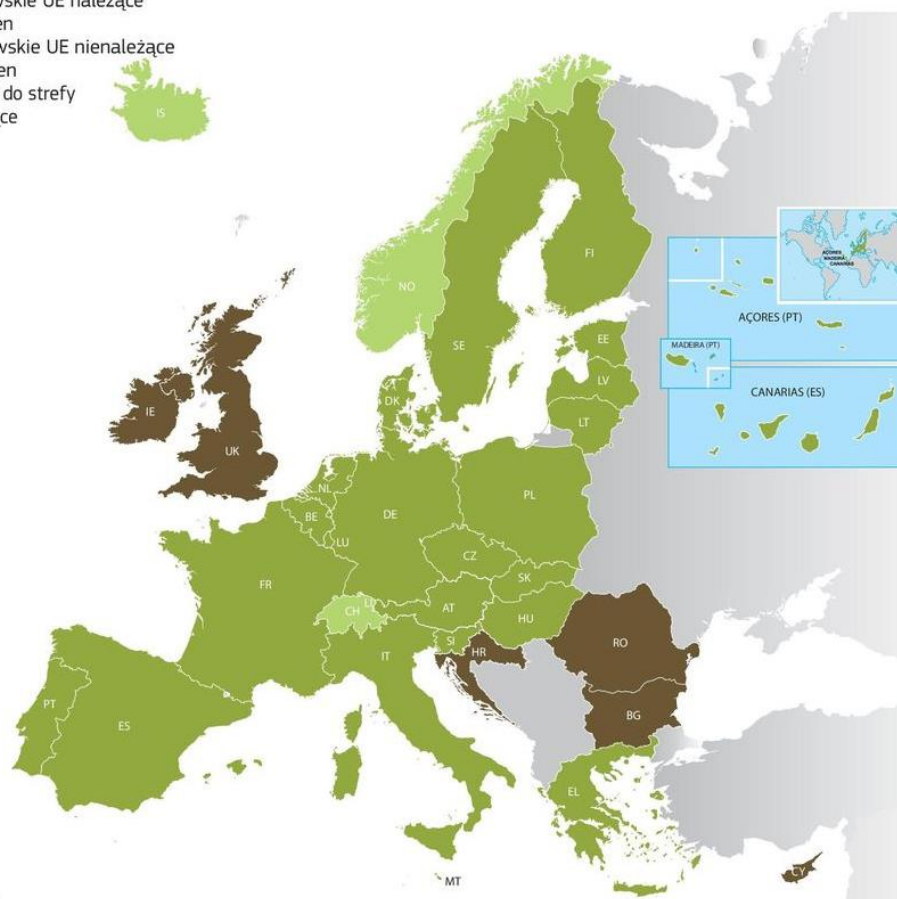
³ Ustawa z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz.U. nr 144, poz. 1043 z późn. zm.).

⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/399 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie unijnego kodeksu zasad regulujących przepływ osób przez granice (Kodeks Graniczny Schengen) (Dz.U.UE I z dnia 23 marca 2016 r.).

Strefa Schengen

- państwa członkowskie UE należące do strefy Schengen
- państwa członkowskie UE nienależące do strefy Schengen
- państwa należące do strefy Schengen niebędące członkami UE

AT Austria
BE Belgia
BG Bułgaria
CH Szwajcaria
CY Cypr
CZ Czechy
DE Niemcy
DK Dania
EE Estonia
EL Grecja
ES Hiszpania
FI Finlandia
FR Francja
HR Chorwacja
HU Węgry
IE Irlandia
IS Islandia
IT Włochy
LI Liechtenstein
LT Litwa
LU Luksemburg
LV Łotwa
MT Malta
NL Holandia
NO Norwegia
PL Polska
PT Portugalia
RO Rumunia
SE Szwecja
SI Słowenia
SK Słowacja
UK Wielka Brytania

Rysunek 2. Strefa Schengen

Źródło: Broszura Komisji Europejskiej, *Strefa Schengen. Europa bez granic*, s. 2.

W dniach Szczytu NATO i Światowych Dni Młodzieży granicę RP można było przekraczać w wyznaczonych 285 miejscach, w tym 260 na granicy lądowej:

- granica z Czechami – 141 przejść;
- granica ze Słowacją – 60 przejść;
- granica z Niemcami – 48 przejść;
- granica z Litwą – 11 przejść.

W dniach od 4 lipca do 2 sierpnia w trakcie przywrócenia kontroli granicznej na granicach wewnętrznych Strefy Schengen na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wjechało ponad 166 tysięcy osób. Skontrolowano ponad 51 tysięcy pojazdów.

Tabela 1. Liczba osób, które wjechały do Polski w trakcie przywrócenia kontroli granicznej (w okresie od 4 lipca do 2 sierpnia 2016 roku) – liczba przekroczeń na odcinkach granicy wewnętrznej UE

	Razem	Wjechali do RP	
		Cudzoziemcy	Obywatele RP
Litwa	17 268	16 694	574
Słowacja	47 792	28 678	19 114
Czechy	66 479	52 899	13 580
Niemcy	34 655	22 481	12 174
Razem (na granicy wewnętrznej RP)	166 194	120 752	45 442

Źródło: Biuletyn statystyczny Straży Granicznej za 2016 r.

Tabela 2. Ruch graniczny środków transportu drogowego w okresie od 4 lipca do 2 sierpnia 2016 roku w trakcie przywrócenia kontroli granicznej

Odcinek granicy	Ogółem	Samochody osobowe	Autobusy	Samochody ciężarowe	Pozostałe środki transportu
Litwa	6 218	5 727	244	207	40
Słowacja	15 430	11 294	682	3 353	101
Czechy	17 662	13 575	1 443	2 571	73
Niemcy	11 807	10 538	714	548	7
Razem (na granicy wewnętrznej RP)	51 117	41 134	3 083	6 679	221

Źródło: Biuletyn statystyczny Straży Granicznej za 2016 r.

Rysunek 3. Mapa z wykazem oddziałów i przejść granicznych w dniach 2-31.07.2016 roku

Źródło: <https://slask.travel/page,9/Przej%C5%9Bcia%20graniczne.html>, data dostępu 09.06.2019.

Rysunek 3 przedstawia wykaz przejść granicznych, w których można było przekraczać granicę państwa polskiego podczas Szczytu NATO w 2016 roku. Zielone punkty wskazują przejścia graniczne z granicą zewnętrzną strefy Schengen. Niebieskie punkty oznaczają przejścia graniczne przywrócone w związku ze Szczytem NATO oraz ze Światowymi Dniami Młodzieży.

Podczas Szczytu NATO jednym z podstawowych zadań Straży Granicznej było zapewnienie prowadzenia działań kontrolnych w ramach tymczasowego przywrócenia kontroli granicznej na granicach wewnętrznych Schengen.

Czasowe przywrócenie w trakcie Szczytu NATO kontroli na granicach wewnętrznych nie oznaczało powrotu przejść granicznych i szlabanów. Kontrola na granicach realizowana była przede wszystkim w oparciu o mobilne patrole Straży Granicznej z wykorzystaniem specjalistycznego sprzętu, czyli mobilnych terminali i tzw. „schengenbusów”, czyli pojazdów specjalnie wyposażonych w urządzenia umożliwiające funkcjonariuszom SG przeprowadzenie kontroli granicznej poza przejściem granicznym. Pojazdy posiadają

przenośne urządzenia z dostępem do baz danych, urządzenia do weryfikacji autentyczności dokumentów, identyfikacji narkotyków oraz kontroli radiometrycznej.

Kontrola graniczna prowadzona była w sposób wyrywkowy, a intensywność działań dostosowana do realnego zagrożenia. Osoby i pojazdy były typowane do kontroli na podstawie analizy ryzyka oraz informacji przekazywanych przez służby państw sąsiednich. Osoby, które przyjeżdżały w trakcie Szczytu NATO w 2016 r. do Polski z krajów należących do strefy Schengen, musiały mieć przy sobie dokumenty tożsamości, które wskazywały również obywatelstwo, np. dowód osobisty lub paszport. Osoby z krajów trzecich musiały mieć dokumenty uprawniające do przekraczania granicy (paszport) oraz dokumenty potwierdzające prawo pobytu w Polsce, np. wizy.

W związku ze szczytem zawieszone zostały przepisy Małego Ruchu Granicznego między Polską a Rosją (obwód kaliningradzki) oraz Polską a Ukrainą. Mały ruch graniczny między Polską i Rosją obowiązuje od lipca 2012 r. i obejmuje cały obwód kaliningradzki oraz część województw pomorskiego i warmińsko-mazurskiego, natomiast z Ukrainą – od lipca 2009 r. Przepisy umów zawieszone zostały od 4 lipca w części dotyczącej wjazdu i pobytu na terytorium Polski mieszkańców strefy przygranicznej Ukrainy oraz mieszkańców strefy przygranicznej Federacji Rosyjskiej. Mały ruch graniczny to inaczej regularne przekraczanie wspólnej granicy państw, które zawarły taką umowę w celu przebywania w strefie przygranicznej z różnych względów: społecznych, kulturalnych lub rodzinnych oraz z uzasadnionych powodów ekonomicznych.

Wzmocnione kontrole na granicy zewnętrznej Strefy Schengen

W trakcie Szczytu NATO na granicy zewnętrznej zostały wzmocnione kontrole w przejściach granicznych oraz na tzw. granicy zielonej. Wszyscy funkcjonariusze Straży Granicznej byli w pełni dyspozycyjni. Na czas trwania Szczytu NATO i Światowych Dni Młodzieży zostały wstrzymane urlopy wypoczynkowe, by móc w razie wystąpienia zagrożenia dla bezpieczeństwa w bardzo szybkim czasie wzmocnić działania osób pełniących w danym czasie służbę.

Zasady przekraczania granic zewnętrznych reguluje przede wszystkim Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/399 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie unijnego kodeksu zasad regulujących przepływ osób przez granice (Kodeks Graniczny Schengen). Jest to dokument, który jest stosowany w całości w RP i nie wymaga implementacji do przepisów prawa krajowego. Kodeks określa m.in. zasady kontroli osób w przypadku wjazdów na pobyt do 90 dni (krótkoterminowy). Aby cudzoziemiec mógł przebywać w tym okresie na terytorium RP musi spełnić następujące warunki:

- a) muszą posiadać ważny dokument podróży uprawniający posiadacza do przekroczenia granicy i spełniający następujące kryteria:
 - ważny przez przynajmniej trzy miesiące po planowanej dacie wyjazdu z terytorium państw członkowskich; w uzasadnionych pilnych przypadkach kryterium to może zostać pominięte;
 - został wydany w okresie ostatnich 10 lat;
- b) muszą posiadać ważną wizę, jeżeli jest ona wymagana zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 539/2001, lub ważne zezwolenie na podróż, jeżeli jest ono wymagane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1240, chyba że posiadają ważny dokument pobytowy lub ważną wizę długoterminową;
- c) muszą uzasadnić cel i warunki planowanego pobytu oraz posiadać wystarczające środki utrzymania, zarówno na czas trwania planowanego pobytu, jak i na powrót do ich państwa pochodzenia lub na tranzyt do państwa trzeciego, co do którego istnieje pewność, że uzyskają zezwolenie na wjazd na jego terytorium, lub jeżeli mają możliwość uzyskania takich środków zgodnie z prawem;
- d) nie mogą być osobami, wobec których dokonano wpisu do celów odmowy wjazdu w SIS;

- e) nie mogą być uważani za stanowiących zagrożenie dla porządku publicznego, bezpieczeństwa wewnętrznego, zdrowia publicznego lub stosunków międzynarodowych żadnego z państw członkowskich, a w szczególności nie dokonano wobec nich, na tej samej podstawie, wpisu do celów odmowy wjazdu w krajowych bazach danych państw członkowskich⁵.

Zapewnienie bezpieczeństwa uczestnikom Szczytu NATO

Jednym z zadań, które realizowała Straż Graniczna było zapewnienie sprawnej odprawy granicznej uczestników Szczytu NATO. W szczycie wzięło udział 61 delegacji z państw NATO, krajów partnerskich i organizacji międzynarodowych, w tym 18 prezydentów i 21 premierów. Obecni byli m.in. prezydent USA, prezydent Francji, szefowie rządów Wielkiej Brytanii i Niemiec. Miejscem głównych obrad szczytu był Stadion PGE Narodowy. Szefowie delegacji spotkali się też w Pałacu Prezydenckim w sali, gdzie w 1955 r. podpisano Układ Warszawski. Szefowie dyplomacji spotkali się też na roboczym obiedzie w Teatrze Wielkim, a ministrowie obrony w Pałacu Prymasowskim⁶. W tych wszystkich miejscach wspólnie z innymi służbami dbającymi o porządek i bezpieczeństwo byli również funkcjonariusze Straży Granicznej.

Straż Graniczna wprowadziła także wzmożony nadzór nad kontrolami bezpieczeństwa osób odlatujących z lotnisk i ich bagażem, z których korzystali uczestnicy szczytu NATO. W związku ze szczytem obowiązywały nadzwyczajne przepisy w zakresie lotnictwa. Od północy z 6 na 7 lipca, do północy z 10 na 11 lipca obowiązywały ograniczenia lotów dla małego lotnictwa. Z wnioskiem o wprowadzenie ograniczeń w przestrzeni powietrznej w rejonie Warszawy do Polskiej Agencji Żeglugi Powietrznej zwróciło się Dowództwo Operacyjne Rodzajów Sił Zbrojnych. Ograniczenia dotyczyły przestrzeni w promieniu 100 kilometrów wokół Warszawy. W Warszawie wyznaczono dwie strefy ograniczeń lotów – o promieniu 100 km (do lotów w tym obszarze niezbędna była specjalna zgoda wojska) oraz 3 km i wysokości 2 tys. stóp od Stadionu Narodowego (obszar dostępny był tylko dla lotnictwa specjalnego np. Lotniczego Pogotowia Ratunkowego, lotnictwa państwowego i wojskowego, policyjne, straży pożarnej, rejsowe i czarterowe loty samolotów pasażerskich)⁷.

Funkcjonariusze Straży Granicznej wspierali również Biuro Ochrony Rządu m.in. w kontroli pirotechnicznej kolumn pojazdów VIP-ów, zabezpieczeniu tras ich przejazdów, zapewnieniu bezpieczeństwa w hotelach, w których zakwaterowani byli uczestnicy szczytu oraz dokonywali kontroli bezpieczeństwa osób wchodzących na Stadion Narodowy.

Udział funkcjonariuszy w działaniach związanych z zabezpieczeniem szczytu NATO oraz wyniki ich działań

W trakcie Szczytu NATO służbę pełniło:

- prawie 1,5 tysiąca funkcjonariuszy Straży Granicznej na przywróconych granicach wewnętrznych Strefy Schengen;
 - 200 funkcjonariuszy Straży Granicznej realizowało zadania w Warszawie w ramach wsparcia udzielonego dla Biura Ochrony Rządu;
 - 7,5 tysiąca funkcjonariuszy Straży Granicznej zaangażowanych w inne działania istotne z punktu widzenia bezpieczeństwa państwa oraz mające wpływ na bezpieczny przebieg szczytu NATO.
- W zakres ich czynności wchodziły ochrona granicy zewnętrznej, przejść granicznych oraz wzmocnienie zabezpieczenia „granicy zielonej”;

⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/399 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie unijnego kodeksu zasad regulujących przepływ osób przez granice (Kodeks Graniczny Schengen) (Dz.U.UE I z dnia 23 marca 2016 r.).

⁶ Szczyt NATO w Warszawie, <https://www.tvn24.pl/raporty/szczyt-nato-w-warszawie,1094>, data dostępu: 09.06.2019.

⁷ Szczyt NATO: kontrola granic wewnętrznych i ograniczenia lotów, <https://www.infosecurity24.pl/szczyt-nato-kontrola-granic-wewnetrznych-i-ograniczenia-lotow>, data dostępu: 09.06.2019.

- 2,6 tysiąca funkcjonariuszy Straży Granicznej prowadzących na terenie całego kraju działania dotyczące kontroli legalności pobytu.

W trakcie Szczytu NATO funkcjonariusze Straży Granicznej skontrolowali:

- prawie 20 tysięcy osób wchodzących do strefy bezpiecznej na terenie Stadionu Narodowego;
- 425 pojazdów VIP na lotnisku Okęcie w ramach kontroli pirotechnicznej kolumn;
- 100 tysięcy osób i ponad 15 tysięcy środków transportu na przywróconych w okresie od 4 do 9 lipca przejściach granicznych na granicach wewnętrznych⁸.

Przez okres Szczytu NATO i Światowych Dni Młodzieży, w dniach 4 lipca – 2 sierpnia odmówiono wjazdu 144 osobom i zatrzymano 321 osób w tym osoby ścigane przez polski wymiar sprawiedliwości, poszukiwane Europejskim Nakazem Aresztowania i notą Europolu. Wśród zatrzymanych byli obywatele 43 państw, w tym:

- 122 ob. Ukrainy,
- 89 ob. RP,
- 12 ob. Rosji,
- 11 ob. Litwy,
- 11 ob. Mołdowy,
- 8 ob. Białorusi.

Najliczniejszą grupę osób zatrzymanych za przekroczenie granicy RP wbrew przepisom stanowili ob. Ukrainy (93 osoby). Najliczniejszą grupę osób ściganych listami gończymi stanowili ob. RP (78 osób)⁹.

Zakończenie

Podczas Szczytu NATO formacja mundurowa jaką jest Straż Graniczna, odegrała ogromną rolę w zapewnieniu bezpieczeństwa, zarówno uczestnikom szczytu jak również ob. Rzeczypospolitej Polski. Już samo przywrócenie granicy wewnętrznej na obszarach, gdzie nie ma infrastruktury niezbędnej do realizacji kontroli ruchu granicznego wymagało opracowanie nowych wytycznych opartych na mobilnych stanowiskach kontrolnych z wykorzystaniem pojazdów typu Schengenbus wyposażonych w odpowiedni sprzęt służący do kontroli dokumentów. Pojazdy te wykorzystywane są w codziennej służbie do przeprowadzenia kontroli legalności pobytu cudzoziemców przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Celem tymczasowego przywrócenia granic wewnętrznych była konieczność zapewnienia bezpieczeństwa uczestników Szczytu NATO poprzez uniemożliwienie wjazdu do Polski osób, które mogłyby stanowić zagrożenie dla bezpieczeństwa oraz wwiezienia przez te osoby niebezpiecznych przedmiotów.

Kolejnym zagrożeniem, z którym musiała poradzić sobie Straż Graniczna, była trudna sytuacja migracyjna, jaka dotknęła Europę. Z tego względu dodatkowi funkcjonariusze musieli zostać skierowani do badania i monitoringu środowisk cudzoziemców przebywających na terytorium Polski, m.in. w ośrodkach dla cudzoziemców administrowanych przez Szefa Urzędu dla Cudzoziemców. Wzmocniony monitoring poddyktowany był koniecznością przeciwdziałania mogącym pojawić się zagrożeniom ze strony organizacji ekstremistycznych.

Podczas Szczytu NATO wprowadzono dodatkowe rozwiązania w portach lotniczych na terenie całego kraju w zakresie sprawowanego nadzoru nad kontrolą bezpieczeństwa oraz zabezpieczenia pirotechnicznego portu lotniczego.

⁸ Szczepańska E., *Działania Straży granicznej podczas szczytu NATO*, <<https://www.strazgraniczna.pl/pl/aktualnosci/3614,Dzialania-Strazy-Granicznej-podczas-szczytu-NATO.html>>, data dostępu: 09.06.2019.

⁹ Golias A., *Zaangażowanie Straży Granicznej w zabezpieczenie Szczytu NATO i SDM*, "Kwartalnik Policyjny" 2016, nr 4, s. 40.

Wszystkie zadania realizowane przez Straż Graniczną podczas Szczytu NATO w 2016 r. zwiększyły bezpieczeństwo zarówno uczestników wydarzenia, jak również obywateli Rzeczypospolitej Polskiej. Wzmocniony ruch graniczny na przejściach granicznych oraz w portach lotniczych nie spowodował zagrożenia dla bezpieczeństwa. Współpraca z innymi służbami zaangażowanymi w przebiegu Szczytu NATO, a także ze służbami partnerskimi i z innych państw, m.in. oficerami łącznikowymi państw sąsiednich sprawiła, że wydarzenie przebiegło bez niespodziewanych zdarzeń zagrażających bezpieczeństwu.

Bibliografia

Biuletyn statystyczny Straży Granicznej za 2016 r., Warszawa 2017.

Golias A., Zaangażowanie Straży Granicznej w zabezpieczenie Szczytu NATO i ŚDM, „Kwartalnik Policyjny” 2016, nr 4.

Kubiak M., Topolewski S. (red.), *Współczesne wyzwania i zagrożenia wobec ochrony informacji niejawnych i danych osobowych*, Siedlce-Warszawa 2018.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/399 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie unijnego kodeksu zasad regulujących przepływ osób przez granice (Kodeks Graniczny Schengen) (Dz.U.UE I z dnia 23 marca 2016 r.).

Strona internetowa śląskiej izby turystyki, <https://slask.travel/page,9/Przej%C5%9Bcia%20graniczne.html>.

Szczepańska E., *Działania Straży granicznej podczas szczytu NATO*, <https://www.strazgraniczna.pl/pl/aktualnosci/3614,Dzialania-Strazy-Granicznej-podczas-szczytu-NATO.html>.

Szczyt NATO w Warszawie, <https://www.tvn24.pl/raporty/szczyt-nato-w-warszawie,1094>.

Szczyt NATO: kontrola granic wewnętrznych i ograniczenia lotów <https://www.infosecurity24.pl/szczyt-nato-kontrola-granic-wewnetrznych-i-ograniczenia-lotow>.

Ustawa o Straży Granicznej z 12 października 1990 r. (Dz.U. 2019, poz. 235).

Ustawa z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz.U. nr 144 poz. 1043, z późn. zm.).

Utrudnienia w ruchu w trakcie szczytu NATO. Wzmocnione kontrole przed ŚDM <https://www.defence24.pl//utrudnienia-w-ruchu-w-trakcie-szczytu-nato-wzmocnione-kontrole-przed-sdm>.